

Antes Carrera
fo' uma obra
homônima.

Xoa sogra,

760

5886.

7

187302 100

100

5

Noa sògra.

cosp

Fotografia de costums
matrimonials
en un
acte.

matrimonials
costums
matrimonials
matrimonials

Handwritten signature or flourish.

. B' 1202 B 11

Tipos.

Maadalena ----- mare de.
Pepeta ----- muller de
Joan ----- amich de
Ventura -----
Sr. Pau ----- sastre remendon.

L'escena, en qualsevol casa particular.
L'acció, sempre es d'època y ho serà.

Acte únich.

Menjador d'una casa regular. Porta al
 fora dret, que figura la que dona a la
 escala: un altre a l'esquerra, que con-
 duheix a la cuina. En lo pany de pa-
 ret central, un armari ab llosa. Dos
 portas laterals; bales' a la esquerra. Cau-
 la-polissa ab tapete vermell, al mitx del
 escenari y dessorre la taula un ferro de
 flors d'ivern. Penjada al mitx de la
 escena una gavia ab un aucell din-
 tre. Taula de cosir en primer terme.
 Cadiras, portiers, etc. A l'un cantó un
 boufet ab cristalleria y caixons de purus. Es de dia.

Escena 1^a.

Joan passejantse per l'escena.

Yo no es tota una desgracia

que a' n' els meus vint y set anys,

habent sigut tan bon mosso

hagi de veurem casat,

sent pare de dos criatures

qu'apenas diuen papá,

y ab la triste companyia

D'una sogra qu'es un drach?

Si n'y passades y n' passo!

No s'ho poden figurar!

¡Ni aquell suplici de Tantalo!

¡Ni ls prisioners d'en Savalls!

¡Ni l'infelis prometeo!...

ni tots los mártirs plegats,

han sofert lo que jo passo
 ab la sogra, ja tres anys!

(Pausa.)

Si surto a' paseig ab ella
 y la dona... ja se sab:

Penys, si aquella noya m' mira;

Crísto si no li dono 'l bras!...

¿Y d'això 'n diuen bon viure?

¿Y això es tota aquella pau

que us mostren los que defensen
 l'estat matrimonial?.....

¡ Penego de tanta ditxa!

¡ De tanta felicitat!

(Pausa.)

Per xò la dona m'estima!...

Vamos, si; no ho puch negar;

pero està tan emmarxada
que sempre hi han altercats;
y qui 'n te de tot la culpa
es la sogra. ¡; Quin caball!
Sense ella, comprenem la vida;
la pau, la tranquil·litat;
pero ab ella, ... el purgatori,
l'infern... las penas merqueans
¡; L'inquisicio es preferible!
¡; Tot, avants d'estar plegats!
¡; Quins carga mes pesada!
¡; Quin feix mes mal de portar!

Escena 2^a

Joan, Magdalena, Pepeta
(que entran cansadas y s'assentan a la primera
cadira que troban.)

Mad. Ay!... a fe' que vinch cansada!

Pep. Ja ho pot dir!; Quin càsament!

Mad. Home, porta una cadira

que no la veus?... Que no'ns veus
traire 'l fetge per la boca?

don la bata!...; Cuyta!

Toa. (fent 'l desentés.) Que?

Mad. Y ara? (Estrampada de que no ho fassi.)

Toa. Si! que no li agrada?

Deixiu.

Mad. Com s'enterí benekit!...

No'm busquis 'l còs!

Toa. No'm busqui

l'anima!

Pep.

Be'! (volent posar la pau.)

Mag.

Deixam fer!...

Joa Si senyora, si vol viure
en pau y en gracia de Deu
no 's figui ab las mevas cosas!
si a' comprendre arribes
las obligaciones de sogra,
no hi haurian tants defets!
Vorte de tot n'es la causa!

Mad. Jo!...

Joa. Si senyora!

Mad. Ves!... Ves!...

no 't puch veure ni en pintura.

Joa. Jo, ni en persona.

Pep (interposantse.) Calleu

¡ Ves 'ls vehins qu'han de dir?

Mad. Deixaho estar!

Joa. Ho i'entén fets

Loch casat y visch ab sogra!³
 Ta' ho dispensan!

Mad. Prou t'entench;
 es clar, com que jo t'faig veure
 la padrina!

Joa. No l'infern!...
 'ls set cabers d'amarura!

Mad. Si, si, massa que t'conech

Joa. Donch es estrany qu'allavors
 qu'era ab la noya promés,
 m'hi deixes casar?

Mad. Prou! conta!

Joa. Per po' conto.

Mad. (ab mojar.) Si! ara ves!...
 hagues sapigut qu'erats!

Joa. Hauria estat lo mateix;

com vaig carregar ab l mort!

Mad. Ab quin mort?

Joa. El de voste;

que es un mort l mes difunt
que s'ha enterrat ja fa temps!

Mad. Ay... Senyor!... Deu me ditinga!

Jo ab això m'hi feriré.

Joa. (Ojala fos de la llengua!)

Pep. Per favor!

Mag. No, deixam fer

! Fem sort que soch una dona!...

Joa. Que dona disgustos (acabant la frase.)

Mad. Veig,

que viure ab tu es impossible

Joa. Això ray!... aneu sen!

Mag. (desentenenatse.)

Oh?

aiçó es lo que vols... Ay filla;
y que infelissa t'hi fet!
já va' saber engrescar-me!

Pep. Mare!... per l'amor de Déu!...

Toa. Vorté va ser.

Mad. ; Jo?... Yondigne!

; No ho veus, Pepeta?... No ho veus?
No mes me faltaba aquesta!

Toa. Desmayeuse ara!

Pep. La Joan. Cruel!

Mad. ; Viuda y sola! Filla meua!

; Ay si fos viu en Josep!...
; Pobre de tu que fos viu!...

Toa. ; Tant de bé li va fer Déu!

Pep. ; Joan!... (suplicant.)

Mag. ; Mal cor! ; Poca pena!

Joa. Si, senyora! Si!... Està bé

Mag. Ay!... (fentse venir una basea.)

Pep. Mare? (ausiliantla)

Joa. Ola! La basea!

Mad. Noya!...

Pep. Joan!... Corra!... Creech

que li agafa alguna cosa.

Joa. No'n fassis cas es 'l temps!

que dormi!... Ay quins rifa!
Si aquest fos 'l somni etern!

Pep. No tens cor.

Joa. Ara comensas!...

Pep. Porta 'l vinagre!; No ha sens!

Joa. Si, dona, si! Son comedias!

! Que 'l sab fer be aquest paper!

Pep. Cruïta!

Joa.

Ja ara hi pensava!

136

Vols que li passi? donchs bé
; veus? Agafa 'l sombrero

(fent lo que diu.)

te 'l posas tombat, y!.. adéu!

quedat ab la teba mare

que no t'es sogra!

Pep.

¡Cruel!

Joa. = Armas al hombro!... De frente,
márchan!... ¡Mar!... Una, dos, tres.

(Mitis fent lo pas. del soldat.)

Escena 3^a.

Magdalena y Pepeta

(La primera torna en si aixís que es fora en Joan.)

Mad.

Es fora?

Pep.

Mare!.....

Mag.

Ja'm passa!

Has vist quin disgust? Ja ho veus!
Ee sort que jo desseguida
m'afecto!...

Pep.

Mare!...

Mag.

Ay, Josep,

si fossis viu! Oh! ton pare
si qu'era marit de bé!

Un de'ls que ben pochs ne corren!

Josep de nom y de fets!

No t'estima, no! las cosas
que't ja passa d'un cuan temps
me fan mantenir sospitas
de qu'ell!... (misteriosament.)

Pep.

¿Que vol dir

Mad.

Pues!

que en deu tenir un altre!

Pep. (Com volguentla interrogar.) Mare!

Mad. Si, noya si! Guis un ell!

No es possible darli credit!

Refiat.

Pep. No, no pot ser.

Escena 4^a

Dits y Senyor Pau.

Pau. Alabat per sempre siga
nostr'amo! Deu me las quart

Mad. Ola?...

Pau. 'Los venia a portar.....

Pep. Que hi ha de nou.

Mad. Diga, diga.

Pau. Pres, que han portat del correu
eixa carta pel senyor.

y com a fiel servidor,
que soch del empleyo meu...

Pep. Moltes gracies (prenent la carta.)

Pau. Per servir-la!...

Ja ho sabem.

Pep. No restaria.

Pau. Abaix a la porteria...
per planchar-la y per sorgir-la...

Mad. (Loa canso de cada punt.)

Pau. Com que soch sastre, senyora,
procuro...

Mad. (Ja fossis fora!)

Pau. Perque ha de saber que un
si ab al treball va arrastat
es tan sols per poder viure
y dema poderser viure.

d'algun pas desgraciat!

Com qu'anem tan malament,
que fins la fe'erta' perduda,
; si Deu no hi posa una ajuda!

No hi veig pas cap salvament!

Tantes fabricas paradas...

que son la nostre ruina;
ns han portat la trichina,
en cambi de las anyadas!

La filotpera per aqui;

la sequia per allà

mes impostos per pagar;

mes gastos per sostenir!...

y ab tanta contribucio'

que ns posa 'lscabell de punta,
ningu's fa fer ~~cap~~ cap remunta

¡ Oh! La Santa Inquisició!
que 'n fa de falta senyoras!
la heretjia tant augmenta
que sols lo mal se fomenta
en tot lloch y a totas horas!
¡ Quin cas fem del jubileo
si tot ho prenem per riure!

¡ Cuants som los que anem a missa
de bona fe! Prou qu'es veru!

Mad. Lo que vol dir!

Pau. Lou'es un fastich
tant poca fe!

Pep.

Prou

Pau.

Per pò,

desde dalt nostre Senyó
cada ~~dia~~ dia es dona l'castich!

Oh! per ara s'va' cumplint
tot lo de Vicens Ferrer!

¿Saben?

Pep.

Si

Mad.

Que m'hem de fer.

Pau.

La profecia interin,
va veyentse, qu'era certa;
pero, com ningú s'ermena,
per aplicarnos la pena,
; Haata l' dimoni s' desperta!
Sort encara qu'alguns ni han
temerosos del Averno,
que cantan, "Puja l'infernó"
Sols perquè "Brami'n Satán?!"

Mad.

Si, senyor, si!

Pep.

Se rano'

Mad. ; Estem molt mals!...

Pau. Mes mals ara!

Mad. Pero... (volent dir que fa nosa.)

Pau. Mes pot dirse encara!

Mad. Ja ho farà una altre ocasió!

Pau. Ab molt gust!

Mad. (veient que se'n va.) (; Gràcies a Deu!)

Pep. Vaja donchs

Pau. Aipis que 'm vagui!...

pujaré...!

Pep. Si!

Mad. Deu li pagui!

Pep. Ab molt gust!...

Pau. ; El gust es meu!

Escena 5^a

6 140
Magdalena y Pepeta.

Mag. A l'últim! (volen dir gràcies a Déu.)

Pep. Si qu'es pesat!

Mag. Mes que cap contribució.

Pep. ¿Lo de qui sera la carta.

Mag. Ja t'ho pots pensar! Oh! prou!

Pep. ¿Le sembla lletra de dona!

Mag. Descloula!

Pep. No!

Mag. Perque no?

Pep. No es el meu deber!

Mad. Fuiig tonta.

¿Escripols tens? Ay si fos
del meu difunt! Desequida!

No mi mirararia molt!

Pep. Pot enfadar-se al saberho!

Mad. No ho sabra, si sabs fe' l'joch!
veus? l'agafas y la miellas!

(fento.)

de radera... la desclous...
un cop ja llegida... a dintre...
tanca's l'sobre, y un cop
has tret l'humit ab la plancha,
; ves qui sap, si ja ho sabs tot?
Mirat ja la tens desclosa?

Pep ; Que ha fet?

Mad. (dantli desclora.) Llegi'pala donchs.

Pep. Naturo... tans de tans

« Amigo Juan: confiando en
nuestra comun amistad,
hoy me atrevo a esperar
de ella un favor. De paso

para Madrid, llegare a
 esa en el primer tren del
 dia nueve donde pienso
 permanecer algunas horas
 aceptando tu compania. Creo que
 no permitiras que me hospede
 en alguna fonda si son
 ciertas las muchas prue-
 bas de amistad que me tie-
 nes significadas. Te repite
 siempre a tu disposicion:

Ventura Provira

Mad. Ventura?... Just!... Que tal noya.

Pep. Quin descaro!

Mad. (convensuda.) Aixó es durrot!
 Vet aquí perquè faig nosa!

Pep. Ingrat.

Mad. (convensuda.) Si, si... Si no fos
que desequida m'afecto,
¡quin dalt'a baix! es qu'es molt!
sort tens de mi!

Pep. No ho puch creurer

Mad. En te un'altre! si senyor!

Pep. Yo arny deu ser cuat arribar?

Mad. Turt noya; no'n tenim nou?...

Vamos, vetagu' l'escusa;

es clar! Deu ser a l'estasio!

Pep. Anemhi! vull cerciorar men.

Mad. Per mi no estigas! Prou.. prou!

Pep. Si es cert?... jo no vuy pensarho!

Mad. Si es cert!... pobrets de tots dos!

Pausa.

Esena 6^a

142

Ventura.

que surt pel foro despues d'una curta pausa fent com
qui enrahona ab algun que l'acompanya.

Bueno!; Com que diu qu'es fora...

ja m'esperare tot sol!...

fassi, fassi...! no's molesti!...

ja som amichs!...; Ay Senyor!

¡quina aventura mes maca:

al ser en el pis segon

quina dona que baixaba;

¡y aquesta criada? Noy,

entre 'ls oehins y 'l servey

en Joan esta' de sort.

(mirant los trastos.)

¡Loqual que quatre any errera!

Els mateixos fractos, tot!...

¡ Tot com avants jo d'anarman!

¡ y encara deu viure sol!

vamos! No se com hi ha homes

que tenint veïns tan bons

encara estan per merceper,

y viuen solters... y... oh!

¡ qui deu ser aquella nena?

Bona talla; ull precios;

l'acompanyaba una vella!

tipo mes prosaich y tou!...

va; lo ditxo; son veïns

haig de procurar fer sort

y conquerarla... y... si... vamos

ja es meua! volquenho jo

ves qui m' resistirà 'l tipo,

com que tot ho fletjo, tot;
 en posant-me aixís 'ls lentes
 (fent lo que diu.)

y 'l sombrero de canto,
 y aquestos dits a 'l armilla... -
 requiescat... adios, amor!

Viudas, casadas, donselles...

Demanin! Conquinto 'l mon!

¿Qui'm resisteix la mirada?

¿Quina noya trobars pot

que no's mori d'una tisis

si no'm pot heurer? Si soth:

El Cupido de levita.

El Narciso d'els salons;

per las nenas un Adonis;

de las mamas 'l Mentor;

un Don Juan per los promeros;
un Romeo ab pantalons;
l'epidemia de las sogras;
el biú d'aquells que fan l'és;
en fin, senyor, un nuevo
D. Jaime l'Conquistador!

Escena 7^a.

Ventura y Joan -

(que no repara ab el primer.)

Joan. Está be! Con que han sortit
No! no podré traurem re!
Ola! un jove! qui pot se!

(reparantlo.)

Abordemlo! Es divertit!
per servirlo (saludant.)

Ven. Ets tu Joan?...

Joa. Ventura?...

Ven. Bravo picot

Joa. I d'ahont surts?

Ven. Loue'ts tabalot!

y així m'estàs preguntant
no has rebut la carta?

Joa. Jo? no!

Ven. Carta meua.

Joa. No y m'estranya.

Ven. Vainos, 'ls correus d'Espanya.

Donch si, desde Mataró

vaig escriure que vindria
de pas per aná a Madrid.

Joa. Pues el correu s'ha lluit!

Ven. Be, ja es la moda del dia!
Ah suposo que 'n aquí

permetras que m'hospedi,
y que disposi y no quedi
de molestar-te!....

Joan An'ami?

som, o no som? Vols callar!

Vent. A propòsit. Ah, tronera:
Sabs que tens una cuinera
que val molt?

Joan. Ja pot anar!

No es maleta.

Ven. Si bagül.

Maleta? Si allò es un mundo!

Joan. Bé ho'es; pero com no m'hi enfundo

Ven. Si que t'has tornat gandut!
y que tal; ja fa quatre anys
que no'ns vejam!

Joa.

Just!

145

Ven.

Ye, punta...

Joa.

No gaire be!; qu'es distinta
la meua vida!; Qu'afany's!

A'ha fet tres que'm vaig casar...

Ven.

Et's casat?; Que burro, home,
Això, s' promet; pero, en broma,
perque 'n serio, may se fa'!

Joa.

Donch, ho vech'!

Ven.

Ta't compadixo!

Ta't canoviso.

Joa

Y repara

que visch ab la seva mare!

Ven.

Ta pateixas! (ab conviccio'.)

Joa.

Si sufriyo?

Calcula noy

Ven.

Una sogra!

vade retro... Primer un tiro!

Joan. Ja dius be!

Ven.

Si; no deliro

per se' un martir

Joan.

At mi ho logra

Ven.

¿Deu vols jugar que pot ser
son duas qu'are al venir

hi vist a l'escala?... Si!

Mare y filla!

Joan.

¿Pot saber.

Ven.

La noya, un tipo com cal...

pero la vella... Oh! la mare,

mes que de sogra fa cara

de magistrat i fiscal!

Joan.

Tant.

Ven. Donchs si' noy... Es ella!
 Lea qu'hi trobat a l'escala.

Bon tipro!

Toa. Ella no es mala... la vella...!

¡ Quina puia!

Ven. Ja'm sab greu

que ab una aipis tan salau,
 no hi puguis tenirhi pau!

Deixau tot al correch meu

Lea vols fora?... Donchs... ja hi es!

To arreglaré aquet tingladdo

y, o' per forza, o' de bon grado
 serás felis.

Toa. Si'n sigues!...

Ven. Per verne tindrás motius,

Deixam fe' a mi!; Ja ho veurás

com de tot te'n sortiràs!

Joa. Si fos veritat lo que dius!
Si ho logressis!...

Ven. Qui no ho logra
ab astúcia y bona manya?

Aixís fos arregla' España!

Joa. Qui'n cel ben lluny de la sogra!

Ven. Mans a l'obra! Comença'mi!

Joa. Digas donchs? Pero repara!
qu'ella, es tota de sa mare...

Ven. Donchs ho agafarem per qui!

Ta saps que jo soch un peix
que ningú l' pesca!

Joa. Tronera!

Ven. Tant casada com soltera!

Votas per mi fomen greix!

Si cuasi 'm sembla mentida!..
 Quant alguna me'n agrada...
 basta sols una mirada
 y adios, noy! Ja esta servida!
 ab aixó no temis res.

Ja venràs com jo ho engresco,
 y las pesco.

Joa. Com?

Ven. Las pesco.

Vaya... No faltaba mes!
 Vertan y torna aviat
 Jo'm quedo!

Joa. (recelós.) Pero...

Ven. Fuij tonto!..

Al las de 'ls amichs, no hi conto.

Joa. Y si 'm entés amagat?

Ven. No convé!

Joa. Vols dir?

Ven. Anem!

¡A n'aquí'ns poden sentir!

Joa. Vina al meu quarto, y allí...

Ven. Just! Allí ho arreglarem!

Escena 8^a

Sra. Magdalena, Pepeta y Sr. Pau

Pau Si senyora! No fa gaire!...

Pep. Ja havia arribat'l tren?

Pau. Lo hi vist pujá' fa poch rato.

Mad. Sol?

Pau Tot sol

Mad. Doncas, no ho crech!

Venia de vení' ab una!

Pau Com ab una?... Ab una que?

Mad. Ab una donota.

Pau (esgarriant-se.) ¡Ye ara?

Que diu burrianga?

Mad. Lo que sent!

Que l'conceix poch a'l meu jendre!

Pau Oh!. Quin temps, Senyor! Quin temps!

¡No es casat?

Mad. Que se li endona,

si ja tot lo que vol?

Pep.

Voste

ferros un favor podria!

Pau

Mentres siga en be de Deu

y l'mes bon nom no'n pateixi;

disposin.

Pep.

Gracias!

Pau

De res.

Mad. Vigili quant murti 'l jendae!

Pep. Veigi hon va, y ab qui se veu.

Pau Prou! aixo si que poch costa;
pero!...

Mad. Gane vol dir?

Pau Jo crech,

que probaria algun medit!

Mad. Gueira vol probar? Tot ho hem fet!

Pau Doncas perdonim si m'erro,

i perque si lo jendre se
esta perdut, no procuran

posarlo en gracia de Deu?

Avuy se fan molts miracles
ab ajuda de la fe!

Se curan las malalties;

se guanyan causas y pleitos;

y fins las donas esterils
trobaran fruit, per mediet de
una novena o una missa,
o un triduo, o un tedium!

Miris, un parent tenia
que feya dos anys o tres
que dints del llit sepultada
hi tenia la muller;

Si n'hi van anar de metjes!

Si n'va provar de remeys!

Sonambulas... Curanderos!

Donas que senyan!

Mad.

Be y que!

Pau

Ningu remey li trobava,

hasta que un conegut seu

li hi va parlar de l'aygua

que s' diu un nom mitj francès,
y li van dar dessequida,
y: oli ab un llem! De repent
ab resignació completa...
va entregar l'ànima a Déu!

Pep. Pero...

Pau. Ja veuran, senyors.

Això vol dir: que si ell pren
d'aquest aygua, y vortes resan,
francament, los sacraments;
y, fan una prometensa:
ja 'ls dich jo, que ajudant Déu,
si ho vol arpis, el seu jendre
se cura radicalment!

Mad. Ja pot ser bo! No ho nego,
pero m' sembla a mi mes bé

que se l'vigili

Pau. Corriente!

Doncas ja l'vigilare.

Me'n vaig a la porteria!

Pep Jo, a veure si la Mercé
ha netejat el llenguado

(s'en va.)

Pau. Just, que som dia de peip.

(se'n va.)

Mad. Ha dit que no feya gayre

qu'havia tornat! No l'veig!

¡Hon deu ser?! Pot se s'ho pensa?

Escena 9^a

Magdalena, Joan y Ventura.

Ven. Pues si noy! Ja ho tens entès!

Ola! ja hi tenim la fiera.

(reparantla.)

Mad. Ay, ay!; Quis deu ser aquest?

Joan. Me'n vaig. (ap. a Ventura y veient a Mad.)

Ven. (ap a Joan.) Que 't fa pór la sogra?

Joan. Vuy evitar!...

Ven. Vaya, a deu!...

Joan. Tornaré d'aquí una estona!

Ven. Te fes lo que hi dit!

Joan. Molt bé!

Mad. (No ho entenc!); Fugindre! Escolta

Heont vas (veient que se'n va.)

Joan. Vinch feina!

Ven. (fent com qui s'en adona.) Es vostè!

Dispensí, senyora!

Mad. (volguent saber ahont va.) Diga?

Joan. No m'entretinch! Passibo bé!

Escena 10.

151

Magdalena, Ventura.

Mad. (Qui deu ser aquest fulano?)

Vostè?

Ven. Senyora (; Atencion!

Comensarem la comedia.)

Dispensim; pero com som
tan amichs!

Mad. ; Ja's coneixian?

Ven. Huy! Ja fa temps! Si tots dos
hem corregut mes las tuma!...

Mad. Me'n alegro!

Ven. Veu?... Jo com

me'n vaig a'empendre un viatge,

li'he volgut donar l'adios,

de despedida.

Mad. (ab intenció.) Ah! marxa!

Ven. Si tal!

Mad. ¿Y's pot sabé' ahont?

Ven. A madrid!

Mad. (alarmada.) Que's diu Rovira?

Ven. Si senyora! Es el meu nom!

Ventura Rovira y Gomis!

Servidor seu!

Mad. (¿L' d'unot!...)

Es dir que... ¡vaya un descaro!

Ven. Oh! pero... ¡Prompim el foch!

Encar que per despedirme

hi vingut; motiu mes grós;

ha encaminat los meus passos

fins aquí...

(No ho entench prou.)

(Si s'havia disfressat d'home,
per no infundir cap temor?)

(observantlo.)

Ven. Crech que voste' te una filla?

Mad. Si senyor.

Ven. Per ella donchs....!

Mad. (No'ie!... Per mi' aquest vigoti
deu ser portis! Es tant gros!)

Ven. Per ella vinch! Si senyora!

Mad. Per la noya?... y be?... Que vol?

Ven. Ja veura! En pocas paraules
'ns entendrem.

Mag. (Si no fos...!
Vamos!... Per mi' es una dona)
-Dispensu...; Ieu es fumador?

Ven. Si, mes que cap permercy.

Donchs, fummi! (Ja ho sabre tot.)

Ven. Devant de voste?... (You' amable.)

Mad. Si, fummi!...

Ven. Fumemhi, donchs!

Ay m'hi deipat la petaca!...

Mad. (Escusa!); L'eta' per po'!

(obrian l'inconvenient.)

Miris aqui te unas brevas
d'en Joan, que son de flor!

(presentant lashi.)

Prenquin una; Etingui un misto

(ell ho fa.)

Ven. (Aipo' no es cap sogra, no!)

Mad. (La fuma?)

Ven. Donchs, si; com de jarn.

Verá!... Tornant a'n allo!

Miris, mes de dos vegades
 ja hi dit a n'ell qu'ab l'amor
 no s'hi pot jugar, senyora.

Mad. A n'aquí no ha dit!

Ven. Ay, bo!

A n'en Joan! 'L'cor, te fibres
 y cuant la d'una passió

Mad. (Ja l'entench.)

Ven. Pres; que m'agrada.

Mad. Fet y fet, ve a dir-m' que vol
 que la noya 'l deixi lliure
 per poder quedar-se 'ls dos...!

(S'ha vist mes poca vergonya!)

Es dir que vorte! (Murriot!)

Ven. Si senyora, jo voldria
 obtenir l'estimació

d'aquell cor, per mi perfecte
guarda fiel d'ls meus amors.

Mad. (Aixís!... declarabo, fumante

¡ Yo aixís haig de sentir-me jo!)

Ven. Com que puch confiar, senyora!

Mad. (Fingim.) Si!... No diu que no.

ya parlaré ab ella!

Ven.

Gracias!

Mad. Si, senyora...!

Ven. (admirat.) Que?

Mad (volent emminarse) Ay! (Com

ho faig..) No!... volia dirli,

que li fare reflexions,

y'm sembla...

Ven.

Oh, moltes gracias!

¡ No ho demori sobre tot.

154
Mad. (¡ S'ha vist mes escandal!?)

Ven.

Miris:

dintre 'l meu quarto!

Mad. (Vostranyantre.)

Que?

Ven.

Loch.

en espera de contenta!

Mad. (¡ Es dir, hasta cuarto!!)

Ven.

(¡ Allon!

Ja s'ha menjat la partida!

Ja 'tinch rogra!) Si heures pot

lo que ja fa temps desitjo;
demansi...

Mad.

No tinga por!

Escena II^a.

Magdalena. luego Pepeta.

S'ha vist un descaro igual?

Yo aixo son marits... Mentida
Vet aquí la mala vida
de casa! El sacramental
que s'arma aquí cada punt!
Ay filla meua! Fens sort,
que vetllo pel teu honor!
Si fos viu el meu difunt

Pep. (sortint.)

Sab qui'es aquest qu'ha vingut
qu'ara m'heya la minyona?

Mad. Ieu ha de ser aquella dona
La ventura!

Pep. Se ha pogut?

Mad. S'ha presentat disfressada!

(satisfeta.)

¡S'ha parlat ab ella.

Pep.

Ola

155

Lo ha vingut sola

Mad.

Si! sola...!

Pep.

Què es maca?

Mad.

A mi no m'agrada.

És un tipus bastant vulgar,

y ¡harta fumma!

Pep.

Fumma?

Mad.

Creu!

Si ho ha fet al devant meu
y com un home! Està clar,
be ho hauria de fer veure

perque no la sospitessin,

y que fos dona creguessin!

Pep.

Vamot, mare, no ho puch creure

Mad.

Donchs no ho deptis, jo ho he vist;

H'i parlat ab ella, y conta
si sera' la mare tonta!
si noya si, Los avisis.

Escena 12.

Ditas y Senyor Pau (tot suhat.)

Pau. Gracis a' Dieu soc'h a' puents!

Pep. Ve' suat?

Pau. Com un ben'it!

Mad. Ye que tal?

Pau. Una cadira

Pep. Segui' home (portantli.)

Mad. Bueno... y que?

Pau. Terra roja descuberta
(ab imfasis.)

L' seu marit!... Sempre...

Mad. Bé!

Vamos...! (neguitosa.)

Pau Si... sempre que surt,
no saben ahont va'! Apaseig.

Mad. Ja l'he errada!

Pau No senyora!

Ja veura! m'explicaré!

Quant ha sortit ja poch rato,

jo he anat derrera seu.

Pep ; ¿Yo no ha observat?...

Pau No senyora!

Mad. Vamos, voste no serveig!

Pau. Lei assequo!

Mad. Fugí fugí!

Pau. Vet aquí las gracias!

Mad. Pues...

¿Com que'n sab tant de requinto?

Pau Si senyora!

Mad Prou s'ho veu

Ta no l'nessecito!

Pep.

Gracias

per vó!

Pau Vámos be sap Déu

que hi fet tot lo que sabia!

Mad. Si que sab poch, tant mateix

Pau Ah! me deu en trenta cuartos

Pep. Yo de que?

Pau

Ay, ay! Del temps

que hi perdut ab ell requintlo!

¡ To hauria pogut ben fer

algun robre coll d'un jaiguet...

Mad. Ta l'hi donare després!...

Pau

Per vó... no cal qu'ara l's donqui

No mes li faig avinent. (mutis.)

157

Escena 13^a

Magdalena, Pepeta y Ventura

Ven. Als pens de vostes, senyoras!

Pep. Gracias (Lluies? (à Mad.))

Mad. (El sumot!)

Pep. Ella!

Ven. Lluie tal? que tal, sogra?

¡já li ha dit, já, tot allò?

Mad. Tro mateix ne parlavam!

Oy? (Disimula!) (à Pep.)

Pep. Sí!

Ven. Com!

¡Serà possible qu'ho logria?

Ay, senyora! Finch un cor
lo mateix qu'un exee-homo!

Mes malins y ple de bonys
que bassins de barbe;
que bombetas de llauts!

Mad. Sa's coneix que voste' estimo

Ven. Lo de quin modo!...

Pep. Si, prou!

Ven. Planyis donchs d'aquesta pensada

Mad. Si l'ieu mal no vol rocoll!

¡ Lo ab tot aixís que 's proposa!

Ven. Que'm proposa? Un plan famos

Vivre felis in eternum,

en brassos del meu amor

y ferla a voste' felissa!

felissa com serbo pot;

perque... vamos... jo l'estimo

Pep (Ay, ay. Lo no's torna roig!)

Mad. (Deiyala per mi!) Sequeipsi

158

Pep. (No puch!) (à Mad.)

Mad. Continuhí!

Ven. Donchs

espero ja la conteste
y si puch ser tan ditxós
que voste l'meu plan secundari
; Loui mes felissos qu'els dos?

Mad. (Esclar) (à Pep.)

Pep. (Ay, mare!)

Mad. (Tho vers fills!)

Pep. (Loui desengany!)

Ven. Diqui donchs

Está be! Ja que l'estima
signifi filis... (mes que jo)
; No m'agrada res per forsa!

Ja eito dit!

Ven. (alegre.) Senyora, Oh!

¡ Y es posible que jo alcansi
(vaja lo dit! Ho tinch sort!)

Gracias!

(arrodillantse y volentli pendre la ma.)

Pep. ¿Que fa?

Mad. ¿Home Para?

Ven. ¿Con que m'entima?

Mad. (no entenentlo.) ¿Que?

Pep. (admirada y ab dignitat.) ¿Com?

Ven. ¡ Ja soch felis

Mad. (Ara a n'ella!)

Escena II.

Dits y Joan (que's presenta en escena
sorprenent lo cuadro.)

Joan Bravo que salga el autor!

159

Pep. Joan (suplicantli que la dispensi.)

Mad (Com m'hi equivocat!)

Ven. Tableau final

Joan Tot ho se.

Mad. (No ho entench!)

Joan (ab molta fredor e irònic.) Ja podreu fe',
Pot se 'ls hauré dettorbat?

Continuhin!...

Mad. (dominantse.) Fins aquí
que hi ha? Calsevol creuria:
; No es un amic?

(volguents e encerar.)

Joan. ; Si ho sabia!

Ven. Tot ha estat portat per mi.

Mad. Esclà! Com que li comé.

una excusa!

(Fent incapié en la frase.)

Joan. Be' no's figuis
ab nos altres...! No'm repliquis!

Mad. Es que...

Joan (truncantli la paraula.)

Prou! Pres buy xelc!

Pausa.

Y ab aixo sogra, al cap som!

Estiguis a casa seva

que jo vuy viure a la meua

com puga y vulga!

Mad.

Que? Com?

¿Que me'n vaigi? ¿Qui ets tu

per traurem d'aquesta casa?

Joan

Soch l'amo.

Mad. (Rescarmint l'entonäico-)

L'amo...; Bros d'asa.

Pep. Mare (reconvenintla.)

Ven. (Desitjant evitar un escandol.)

Senyora!

Joan. Es dir que? -

Mad. Vaja!... Pues no!

Fins que la noya m'ho diga,
no estranyis qu'aqui m'entiga,
veïten si't faig nosa jo!

Ven. Veïsten ab mi a Madrid!

Pep. Oh!... No!... May!

Mad. Deixa Pepeta

Joan. Vaig a buscar la maleta!

Atuy marxo!

Mad. Bon profit.

Escena 15^a

Magdalena y Pepeta.

Y escapáis de ferros mare?

Oh jo no ho vuy!

Mad.

Si!... Ves? Conta,

si se'n va! No siguis tonto

; Bon vent!

Pep

Vosté ho repara!...

Mag.

Y be qu'haig de reparar?

Pep.

La societat podrà di!

Mag.

Ay, ay, no t'quedas ab mi!

; Ningu ho podrà critica!

Pep.

Pero y si marxa?

Mad.

Ay Pepeta!

A n'al que't vol be creus are.

Escena 16^a.

161

Ditas Joan y Ventura.

(ab equipatge 'ls dos.)

Joan. Oh! si, si: Creïda a ta mare
i ja la pujarai ben dreta.

Pep. No Joan!... - No vuy que marxis!

Ven. ; Que volen res per lli' dal?

Mad. Es clar, com que li pressisan!

Joan. M'hi obligan; dignino merclar!

Mad. Com qu'entens un altre!

Pep. (tament un dalt'abaix.) Mare!

Que ha fet!... -)

Joan. (no entenentla.) Que diu?

Mad. No es estrany

que desprecieis la senyora,
per un home, disfressat!

Ves com se diu el senyo?...

Ven. Jo... Lo are? Ah! ja hi caich!

¡Es dir que jo soch'l., vancos!

Lo aixo s'ha pogut pensar!...

Tingui, aqui te la cédula!

Pep. Proiu mare! (ab resolucio.)

Joan Anem (des pres de

haber estat indecis una estona.)

Pep. May, Joan!

Mad. No l'privis! Deixa que hi vagi!

¡Ves a tu que't faltara
al meu costat

Pep. (reprenentla.) ¡Loch casada!

Mad. ¡Per tas desgracias!

Pep. Lo sab

que una casada ant's de tot

se deu al marit! Tres anys
hem viscut sempre ab dignitos,
y sofrintlos resignats;
pero avuy que ja l'divorci
sobre nostre casa cau,
dech procurar d'evitarho...

Mad. Yo ara, filla (admirada del cambi.)

Pep. Yo aixis ho feig.

Ah aixis...! Jo sempre mare

Mad. No acabis, no!... Jo me'n vaig

Sen. Curca!

Joan. Santa paraula

Pep. Per xo mare...

(volen evitar lo mal efecte.)

Mad. (ironicament. No, no; en pau.)

Pep. Es el meu marit.

Mad.

De dona

guardal.; Quin pagom'ho, datat.

Avuy mateix vuy 'l'traitor!

(Engayà a Joan.) Ja ho has lograt.

Escena 18.

Dits y Sr. Pau (que's topa ab Madalena

fent mutis.)

Pau. Ab el seu permis! Dispensi

(topant ab ella.)

Mad. Que no hi veu tros d'animal!

Pau. Venis pels trenta quartos...

Ench la germandat abaj
que'm portan la papeleta.

Joan. Quins trenta quartos?

Pau

Coram

Aquells del seguir...

Mad. Be! Fugi!...

Vagi al dimoni!...

Pau (no entenentla.) Ay, ay!
Com hem quedat...

Joan Quins emedos.

Mad. Bisquib negres, si eran blanch.

Escena última.

Pepeta, Joan Ventura y Pau.

Pau. Ep... senyora! 'Los trenta cuartos

Joan Bisqui, home, no s'ho val,

per una triste pesseta

tenir-la fora.

Ven.

; Hem guanyat!

Joan Gràcias a Deu qui respiro!

; Que's bona la llibertat!

Pau

No s'ho pensí que fa heretges!

Joan. Aipó ho hem de celebrar

(obrint la gairea y deixant fugir l'aucell.)

Pau. Yo are? Que fa?... Un canari
tan cantador!

Ven. Yo que hi fa?

Que gosi també sent libre!

Pau. Tan bonich! Malaguanyat

(sapiguentli greu.)

Pep. Perdonam.

Joan. Vina ls meus brassos!

Sempre convenent hi estat,
que tot ho feyas per ellas

Pau. Es a dir que ~~se'n~~ se'n ha anat!

Joan. Sort de tu, amich Ventura!

Gracias.

Ven. De res; aipó ray

18
164

al publich.

Joan. Si voleu viula a la sogra,
esperin quant tornara
per endurseri los seus trastos;
pero, ey!... tots y al plegat,
puig si ella se'n adona
'ls hi posara un capsal,
y amigo, ja'n tret la rifa,
si no tenen cap company.

(senyalant a Ventura.)

Fi

[Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint handwritten mark or signature.]

[Faint handwritten mark or signature.]